

Verplichte certificering voor het ter beschikking stellen van arbeidskrachten en de statistieken:

Inleiding

Een verplichte certificering zal volgens politiek Nederland ervoor zorgen dat de uitzendbranche beter gereguleerd wordt en voorkomt wildgroei in uitzendorganisaties en malafide praktijken. In dit blog onderzoeken we de cijfers achter het idee dat er een wildgroei is aan uitzendbureaus. Daarnaast onderzoek ik hoeveel organisaties echt aan deze verplichte certificering moeten voldoen. Tenslotte analyseer ik in hoeverre deze verplichte certificering het doel, het tegengaan van malafide praktijken rondom uitbuiting van arbeidsmigranten, bereikt.

In mijn eerste blog over de verplichte certificering "Verplichte certificering voor uitleners. Ingewikkeld en risicovol voor uitzenders en detacheerders", beschreef ik de hoofdlijnen hiervan. De eerste is dat bedrijven die arbeidskrachten ter beschikking stellen gecertificeerd moeten zijn. Alleen collegiale uitleningen zonder winstoogmerk zijn uitgesloten. Het sleepnet wordt heel breed uitgegoid met het WAADI-register als uitgangspunt, waarin ca 40.000 ondernemingen staan.

Enige tijd geleden schreef Caroline Verduin, Raadslid D66 in Den Haag, in verband met misstanden rondom arbeidsmigratie, op LinkedIn dat "er een wildgroei aan uitzendbureaus is ontstaan, mogelijk zelfs 22.000! In Den Haag zien we de negatieve gevolgen als uitzendbureaus niet gereguleerd en gecontroleerd worden". Politieke cijfers suggereren ook een wildgroei aan uitzendbureaus, vaak wordt een getal van 15.000 genoemd.

Zoals benoemt in mijn vorige stuk gaat het om de volgende zaken die men met de verplichte certificering wil bereiken:

- Uitbannen van malafide ondernemers
- Correcte beloning
- Genormeerde huisvesting
- Veilig werken

De toepassing van de verplichte certificering op alle ondernemingen die uitzenden of uitlenen vertroebelt het beeld van hoeveel organisaties relevant zijn voor het doel.

Het doel van de verplichte certificering is het aanpakken van misstanden door malafide uitleners op de arbeidsmarkt. Het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten in haar rapport van 30 oktober 2020 (rapport Roemer) "Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan" richt zich voornamelijk op arbeidsmigranten die laag of ongeschoolde arbeid verrichten.

Het rapport Roemer wijst op een beperkt aantal branches waarin deze problematiek voornamelijk speelt, namelijk branches die gebruik maken van lage of ongeschoolde arbeid. Dit is dus het doel.

De gegevens van het CBS werpen een ander licht op de situatie. Volgens de statistieken is het aantal uitzenders en payrollers de afgelopen jaren vrij constant gebleven op ca 7.000 bedrijven, met slechts een beperkte groei of krimp. Opvallend is de overvloed aan heel kleine uitzendbureaus, nl 40%. De grotere bedrijven vormen een kleinere minderheid.

Verplichte certificering in cijfers

Theo van Leeuwen legt de verplichte certificering statistisch bloot © Stichting PayOK

Malafiditeit moet uitgebannen worden uit de uitzendsector. Het mag niet zo zijn dat enkele mensen voor korte termijn gewin mensen uitbuiten, sociale problemen veroorzaken en de goede naam van de meeste goedwillende bedrijven te grabbel gooien. Het is dan wel belangrijk om voor effectief beleid te kiezen, gebaseerd op feiten. Tijd om wat dieper in de cijfers te duiken.

Gegevens van het CBS, verbazingwekkend!

Het CBS levert al jaren statistieken over heel veel. Ook over het aantal bedrijven in een bedrijfstak, zoals de uitzendbranche. Dit is gebaseerd op de Standaard Bedrijfsindeling, die ook op het uittreksel van de Kamer van Koophandel staat en die bepaalt of je je als bedrijf moet inschrijven in het WAADI-register. Hieronder een tabel met het aantal ondernemingen in de sector van uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling gedurende verschillende jaren. De sector is uitgesplitst in deelsectoren. We nemen de relevante deelsectoren. Dat zijn: **782 Uitzend- en uitleenbureaus, pools en 783 Payrollbedrijven, samen "UZB's" (uitzenders)**, want die hebben mensen in dienst, voeren een loonadministratie, betalen lonen uit en verzorgen huisvesting. De subcategorie 781 Arbeidsbemiddeling doen alleen aan werving en selectie.

Tabel: aantal ondernemingen in de sector **uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling**

	2010	2020	2023, Q1
78 Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	11.635	15.165	17.280
781 Arbeidsbemiddeling	5.325	8.210	10.115
782 Uitzend- en uitleenbureaus; pools	6.435	6.760	6.870
783 Payrollbedrijven	45	285	290
UZB's totaal	6.480	7.045	7.160

Bron: [CBS](#)

Het aantal UZB's is door de loop der jaren redelijk constant: **rond 7.000 ondernemingen**. De groei zit in bedrijven in de subcategorie 781 Arbeidsbemiddeling.

Als we dit nader analyseren voor uitzendbureaus naar bedrijfsomvang, gemeten in het aantal werkzame personen, dan zien we het volgende beeld:

	2010	2020	2023, Q2
UZB's totaal	6.480	7.045	7.160
1 werkzame persoon	2.370	2.970	3.070
<i>In procenten van het totaal</i>	<i>37%</i>	<i>42%</i>	<i>43%</i>
100 werkzame personen of meer	465	525	610
<i>In procenten van het totaal</i>	<i>7%</i>	<i>7%</i>	<i>9%</i>

Bron: [CBS](#)

We zien een niet noemenswaardige groei in 14 jaar tijd in het aantal bureaus, waarbij de heel kleine bedrijven rond de 40% van het totaal is en er een relatief klein aantal grotere bedrijven zijn, nl. 7%. Dat laatste kan je verwachten, maar dat er zoveel kleine bedrijven zijn vind ik opvallend.

Verplichte certificering in cijfers

Theo van Leeuwen legt de verplichte certificering statistisch bloot © Stichting PayOK

Uit de CBS-cijfers blijkt voorts dat, gemiddeld, ieder jaar ca 10% van de bedrijven afvallen en er ook weer bijkomen¹.

WAADI register

De verplichte certificering is van toepassing op alle ondernemingen die uitlenen. Dus bedrijven die een rol spelen bij het verzorgen van verloning en huisvesting. Dan moet gekeken worden naar het WAADI-register.

Als u als intermediair personeel aan tegen betaling dan geldt voor de uitlener een registratieplicht. Volgens de wet Waadi moet u in het Handelsregister een aantekening laten opnemen dat u arbeidskrachten ter beschikking stelt: de Waadi-registratie. Ga bij KVK na of deze Waadi-registratie voor u van toepassing is.

Uitzend- en uitleenbureaus, banenpools en payrollbedrijven worden automatisch in het WAADI-register ingeschreven op basis van hun SBI-code. Andere bedrijven moeten dat zelf doen. Er staan een kleine 40.000 ondernemingen ingeschreven.

Dit betekent dat naast de UZB's (**Uitzend- en uitleenbureaus; pools**, payrollers, detacheerders) ook adviesbureaus, ingenieursbureaus, ICT bedrijven, die mensen ter beschikking stellen, naast het uitvoeren van opdrachten, zich in moeten schrijven in het register.

De statistische relevante groep bedrijven zijn de UZB's. Het totale aantal relevante ondernemingen komt daarmee structureel uit op ongeveer 7.000, niet de veronderstelde 15.000 of 22.000. Van die 7.000 ondernemingen is ca. 40% heel klein.

Inschatting van de mate van certificering onder uitzenders

De stichting Normering Arbeid houdt sinds haar bestaan netjes bij hoeveel ondernemingen gecertificeerd zijn en de samenstelling daarvan.

Volgens het [jaarverslag](#) 2022 van de Stichting Normering Arbeid waren er 4.859 gecertificeerde bedrijven, waarvan 71% zich met uitzenden, 11% zich met uitzenden en aanneming van werk en 18% zich met alleen aanneming van werk bezighielden.

De KvK geeft een of meerdere SBI-code automatisch aan een onderneming naar gelang de activiteiten. Een onderneming kan, als het meerdere activiteiten heeft, ook meerdere SBI-codes hebben, opgedeeld naar hoofd- en neven activiteiten.

Bij de 11% ondernemingen die uitzenden en werk aannemen is niet duidelijk wat hoofd of nevenactiviteit is. Ik ga ervan uit dat de helft, dus 5,5% uitzenden als hoofdactiviteit heeft en de andere helft aannemen van werk als hoofdactiviteit heeft. Dat maakt het aandeel UZB's in de gecertificeerde groep ondernemingen van SNA 76,5%, ofwel 3.700 bedrijven.

¹ In het 2^e kwartaal stijgt het aantal UZB's van 7.160 naar 8.235. Een in de reeks van jaren ongekende stijging. Dit is volledig toe te rekenen aan de categorie 1 werkzame persoon. Mogelijk heeft dit iets te maken met de invorderingsacties van nog openstaande Corona schulden die de belastingdienst nu ingesteld heeft.

Verplichte certificering in cijfers

Theo van Leeuwen legt de verplichte certificering statistisch bloot © Stichting PayOK

Naar schatting heeft de ABU 600 leden met een marktaandeel in geld van 65% De NBBU heeft ca. 1.000 leden en een marktaandeel in geld van ca. 24%

Er zijn een beperkt aantal ondernemingen grote ondernemingen die alleen BOVIB gecertificeerd zijn. Soms zijn hun bedrijfsactiviteiten zodanig dat ze niet voor SNA-certificatie in aanmerking komen, terwijl ze wel graag een kwaliteitskeuring ondergaan. Aantallen en omzetten van deze groep zijn mij niet bekend.

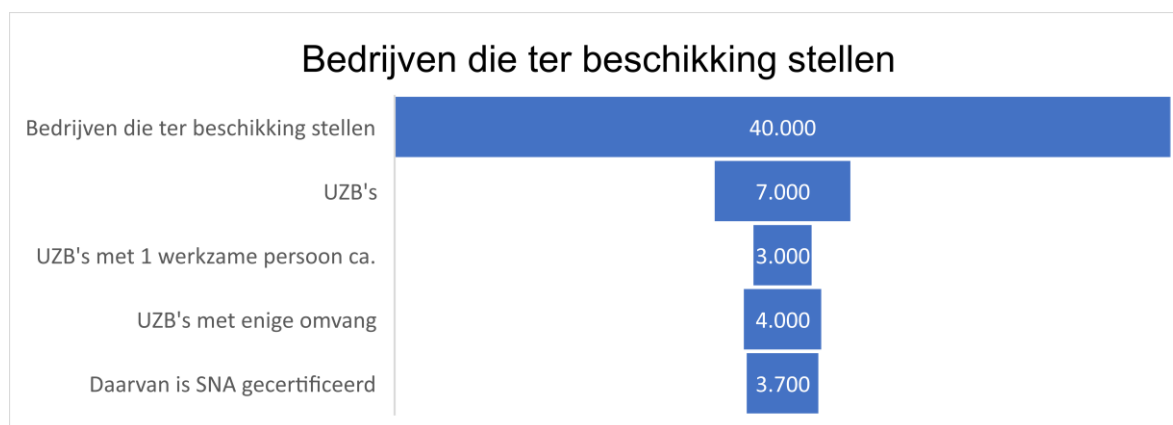
Analyse

Hieronder heb ik de bedrijven die arbeidskrachten ter beschikking stellen nader gegroepeerd, uitgaande van het WAADI register, naar UZB's, omvang wel/niet gecertificeerd:

Bedrijven die arbeidskrachten ter beschikking stellen

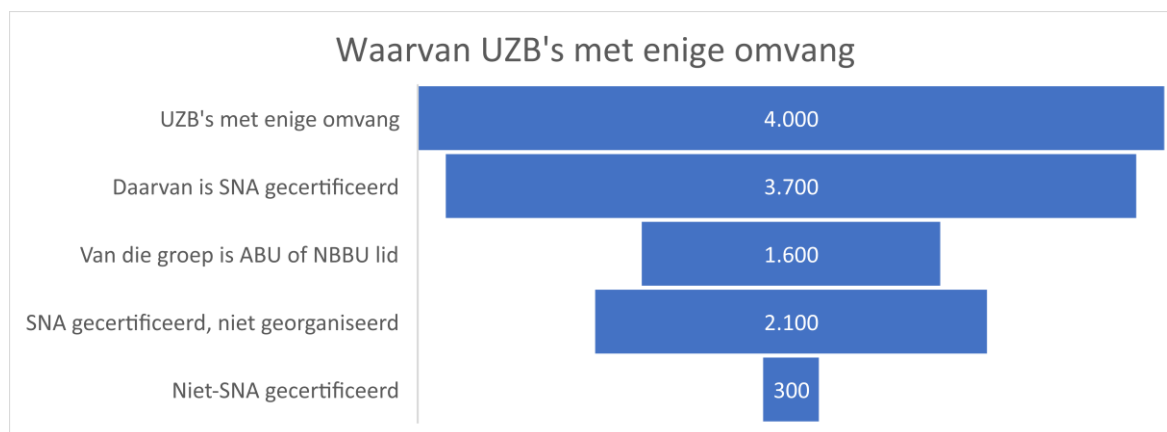
Aantal bedrijven die arbeidskrachten ter beschikking stellen, ca	40.000	
Het aantal uitzendbureaus en payrollers is ca	7.000	18%
Daarvan is de groep bedrijven met 1 werkzame persoon ca.	3.000	8%
Dus bedrijven met enige omvang betreft ca.	4.000	10%
Van het aantal uitzendbureaus is SNA gecertificeerd ca.	3.700	9%
Van die groep is ABU of NBBU lid	1.600	4%
Deze groep heeft van het totaal van de uitzendomzet ca.	89%	
SNA gecertificeerd, niet georganiseerd	2.100	5%
Niet-SNA gecertificeerd	300	1%

Grafisch weergegeven:



Verplichte certificering in cijfers

Theo van Leeuwen legt de verplichte certificering statistisch bloot © Stichting PayOK



Bron: WAADI register, [SNA jaarverslag](#), [CBS](#), ABU en NBBU

Als de omzetgegevens van ABU en NBBU correct zijn dan doen de 2.100 ondernemingen van enige omvang die niet georganiseerd zijn 11% van de uitzendomzet. Dit leidt tot de vraag of de omzetcijfers van de brancheorganisaties te optimistisch zijn.

Het verschil tussen het aantal inschrijvingen in het WAADI register, ca. 40.000 en relevante groep bedrijven volgens het CBS die zich bezig houden met uitzenden, ca. 7000 is erg groot. En blijkbaar is de verplichting nodig om ca. 300 bedrijven, die nu niet in het register van SNA staan, te vinden.

Doeltreffendheid van verplichte certificering

Het aantal uitzendondernemingen waarbij verplichte certificering relevant zou zijn is niet 15.000 en zeker niet 22.000. Het is ongeveer 7.000, waarvan ongeveer 40% erg klein is.

De georganiseerde uitzendbureaus genereren het grootste deel van de uitzendomzet, ongeveer 89%. In deze berekening is het omzet-aandeel van niet-georganiseerde SNA-gecertificeerde bedrijven echter slechts 11% voor 2.100 bedrijven. Dit is erg weinig. Echter, zelfs als de omzetschattingen van ABU en NBBU fors naar beneden worden bijgesteld dan is het omzetaandeel "niet georganiseerde SNA gecertificeerd" beperkt.

In mijn blog "Verplichte certificering voor uitleners. Ingewikkeld en risicovol voor uitzenders en detacheerders" gepubliceerd op 20 augustus heb ik de hoofdlijnen van de verplichte certificering aangegeven. Het stellen van een bankgarantie van €100.000,- en het hebben van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) zijn 2 van de 4 belangrijke punten.

Deze enorme staart van kleine ondernemingen van nauwelijks economisch belang zal door, met name, de geëiste bankgarantie niet meer toetreden of al verdwijnen. Kortom, de bankgarantie kan best een effectieve toetreding barrière zijn. Het werkt vooral in het voordeel van de grotere ondernemingen want die kunnen vrij makkelijk de bankgarantie te stellen. Voor wat kleinere bedrijven is het lastig, in een markt waarin lonen op tijd betaald moeten worden en opdrachtgevers vaak een wat langere betalingstermijn claimen en banken kritisch zijn.

Uit de cijfers blijkt dat bij de verplichte certificering het net erg wijd wordt uitgegooid. Ca. 40.000 ondernemingen valt hieronder, terwijl de statistisch relevante groep ca. 4.000 is, waarvan, in mijn berekening, 300 bedrijven niet SNA gecertificeerd zijn.

Verplichte certificering in cijfers

Theo van Leeuwen legt de verplichte certificering statistisch bloot © Stichting PayOK

De verplichte certificering zal daarom mijns inziens weinig extra opleveren, anders dan veel extra kosten. De verplichte certificering lijkt door de vereiste hoge bankgarantie vooral de kleine ondernemingen te weren. Het doel van de certificering is het aanpakken van misstanden door malafide uitleners, maar het lijkt erop dat er maar een klein aantal niet-gecertificeerde bedrijven is waar de bonafide, gecertificeerde ondernemingen tegen beschermd moeten worden.

Het SNA-certificaat is in deze markt essentieel en het ontbreken ervan belemmert uitzendbureaus in hun werk. Mensen die bekend zijn met deze markt weten al lang dat het SNA certificaat "a license to produce" is. Als je dat niet hebt dan kom je als uitzendbureau niet aan de bak. Dat blijkt ook uit de cijfertjes.

Conclusies

Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat verplichte certificering weinig zal bijdragen aan het opsporen van mogelijk malafide uitzendondernemingen die niet gecertificeerd zijn.

De kosten van de verplichte certificering worden geraamd op €135 mio. Dat is €450.000 per niet-gecertificeerd bedrijf. Het lijkt me interessant om te onderzoeken of je met dit budget een meer effectief beleid kan ontwikkelen, bijv. door gericht op zoek te gaan naar niet-gecertificeerde bedrijven en naar malafide bedrijven. Want, hoewel in het sleepnet samengepakt, het zijn twee verschillende dingen. Het bestuur van PayOK is meer dan bereid om deze zaken met specialisten in de markt als geïnteresseerde politici te delen.

Desondanks moeten we ervan uitgaan dat de plannen doorgaan en dat de lat hoger wordt gelegd. Het verliezen van het verplichte keurmerk kan het einde betekenen voor een uitzendonderneming.

De jaarlijkse SNA inspectie geeft niet voldoende informatie om als organisatie te weten of je daadwerkelijk klaar bent voor deze verplichte certificering. Correcte toepassing van inlenersbeloning en pensioenregeling is cruciaal, maar dit is vaak complex. Het huidige PayOk-keurmerk biedt mogelijkheden voor controle en meer informatie is te vinden op www.pay-ok.nl.

Daarnaast biedt PayOK een gratis checklist welke zowel [opdrachtgevers](#) als [opdrachtnemers](#) kan helpen met een juist overzicht of men compliant is of niet.

Voor meer informatie voor zowel opdrachtgevers van uitzendbureaus als uitzendbureaus over de mogelijkheid van een PayOK toets kunt u contact opnemen met Theo van Leeuwen, 06-50675760 en Simone Klaver, 06-52619244 of mail ons via info@pay-ok.nl of vraag naar de norm bij uw vertrouwde inspectie instelling.